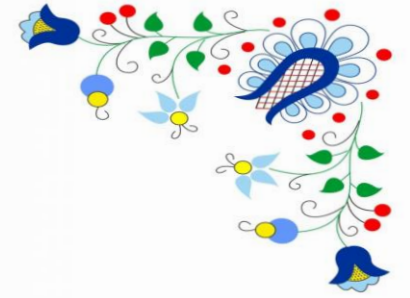

GÒDĚ

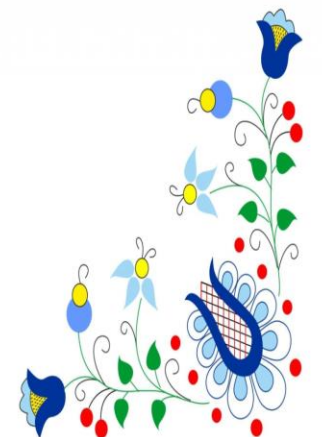
ZWYCZAJE BOŻONARODZENIOWE NA KASZUBACH

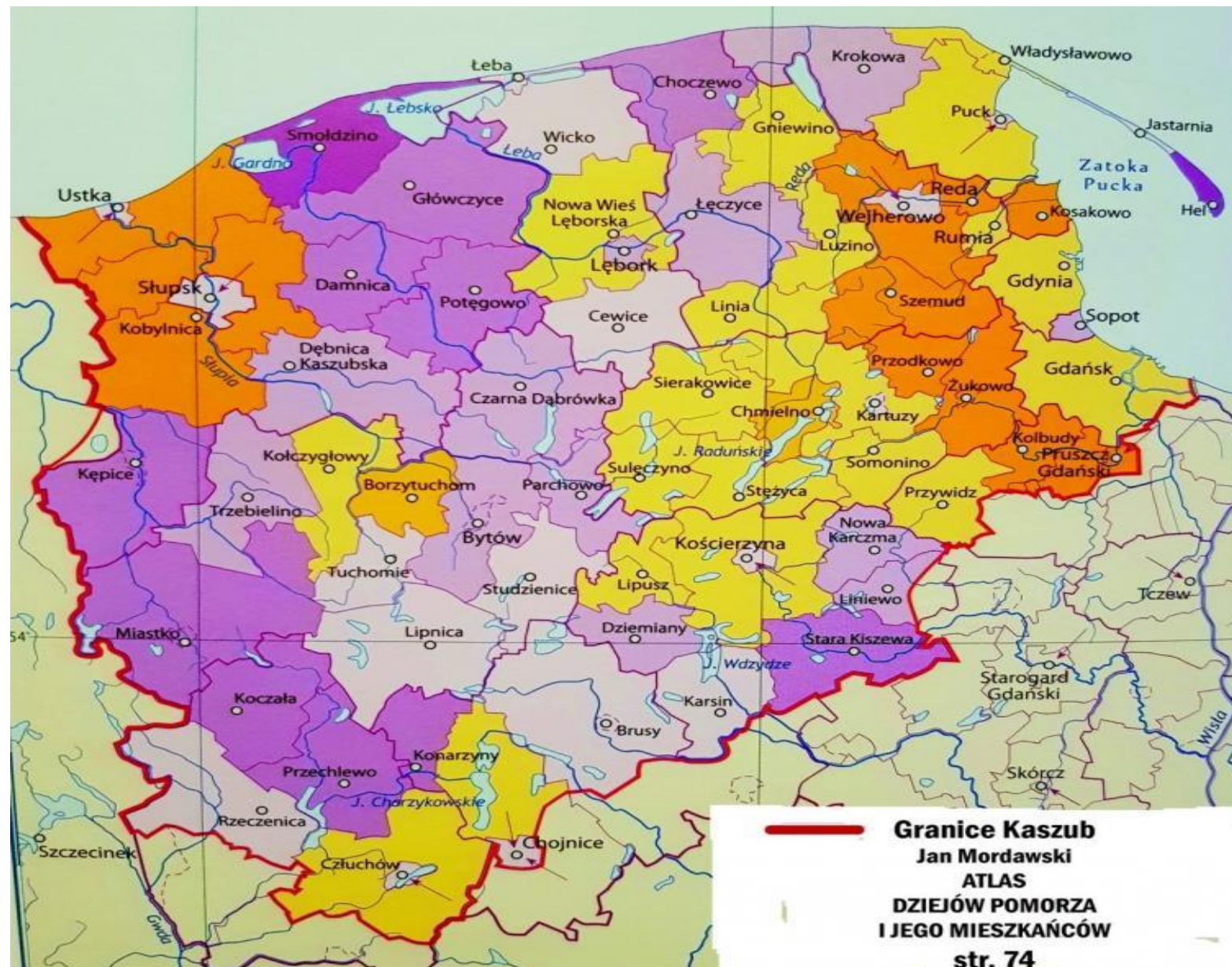

KASZUBY-KASZĚBĚ

Kaszuby – region kulturowy w północnej Polsce, będący częścią Pomorza Gdańskiego. Zamieszkują tu m.in. Kaszubi, posługujący się językiem kaszubskim.

ZWYCZAJE- ZWĘCZI

Charakterystycznym zwyczajem kaszubskim jest tzw. **gwiôzdk**a (gwiazdka).

Są to grupy kołędników (od 5-15 osób) odwiedzające wieczorami domostwa od początku Adwentu do Bożego Narodzenia.

Ich przybycie anonsuje dzwonek, po którym następuje zwyczajowe zapytanie zadawane przez jednego z kolędników tzw. gwizdza:

- *Chceta wa panią gwiôzdkę widzec? (chcecie zobaczyć panią gwiazdkę?)*

Dobry obyczaj nakazuje, aby zadać następujące pytanie:

- *A skądkaż òna je? (a skąd ona jest?)*

Wśród gwiazdkowych przebierańców występują wiele postaci mających różne znaczenie:

- **gwiôzdor** zwany także **gwizdżem (gwiazdor)**,
- **śmierć**,
- **koza** (uosobienie szkodnictwa),
- **koń** (przez Kaszubów traktowany jako zwierzę mające wyjątkowe połączenie ze światem zmarłych),
- **niedźwiedź** (symbol powagi),
- **bocian** (zwiastun urodzajów),
- **kominiarz** (symbol szczęścia),
- **milicjant** (symbol porządku, jego rola w grupie kolędników polega na zapanowaniu nad często nazbyt swawolnymi maskarami),
- **diabeł** (symbol zła).

W wieczór wigilijny gwiazdka
kolęduje tylko do północy.
Gdy na zegarach wybija ta godzina
rozpoczyna się święty czas ciszy
i spokoju.

WIGILIA BOŻEGO NARODZENIA

WILIÔ GÒDÓW

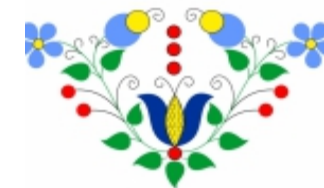
W tym dniu szczególną opieką otacza się zwierzęta, które otrzymują w wigilię lepsze niż zwykle pożywienie. Ich pomieszczenia gospodarze kaszubscy czyszczą tego dnia szczególnie starannie. Istnieje powiedzenie – *wszëtkò chòwa mùszi dostac swòją Gwiôzdkã* (wszystkie zwierzęta domowe muszą dostać swoją Gwiazdkę).

Przez cały dzień starano wstrzymywać się od spożywania potraw. Wieczera wigilijna po zachodzie słońca była także postna i dość skromna.

Po zakończeniu wszystkich tych czynności zasiadano przy wigilijnym stole. Zwyczaj dzielenia się opłatkami pojawił się na Kaszubach dopiero po I wojnie światowej.

WIGILIJNY STÓŁ

W skład wieczerzy wchodziły najróżniejsze płody rolne: groch, fasola, mak, ziemniaki, kapusta, suszone grzyby i owoce. Spożywano kluski z tartym makiem i suszem owocowym zwanym *brzadem* oraz kapustę z grzybami. Na całym obszarze Kaszub tego dnia, jedną z potraw wigilijnych były śledzie, natomiast w części nadmorskiej lub w okolicach jezior wiele innych gatunków ryb przyrządzanych na różne sposoby.

ZUPA OWOCOWA - BRZĄDOWÔ ZUPA

PIECZONY KARP- KARP PIEKŁI

KLUSKI Z MAKIEM- KLÓSCZI Z MAKĄ

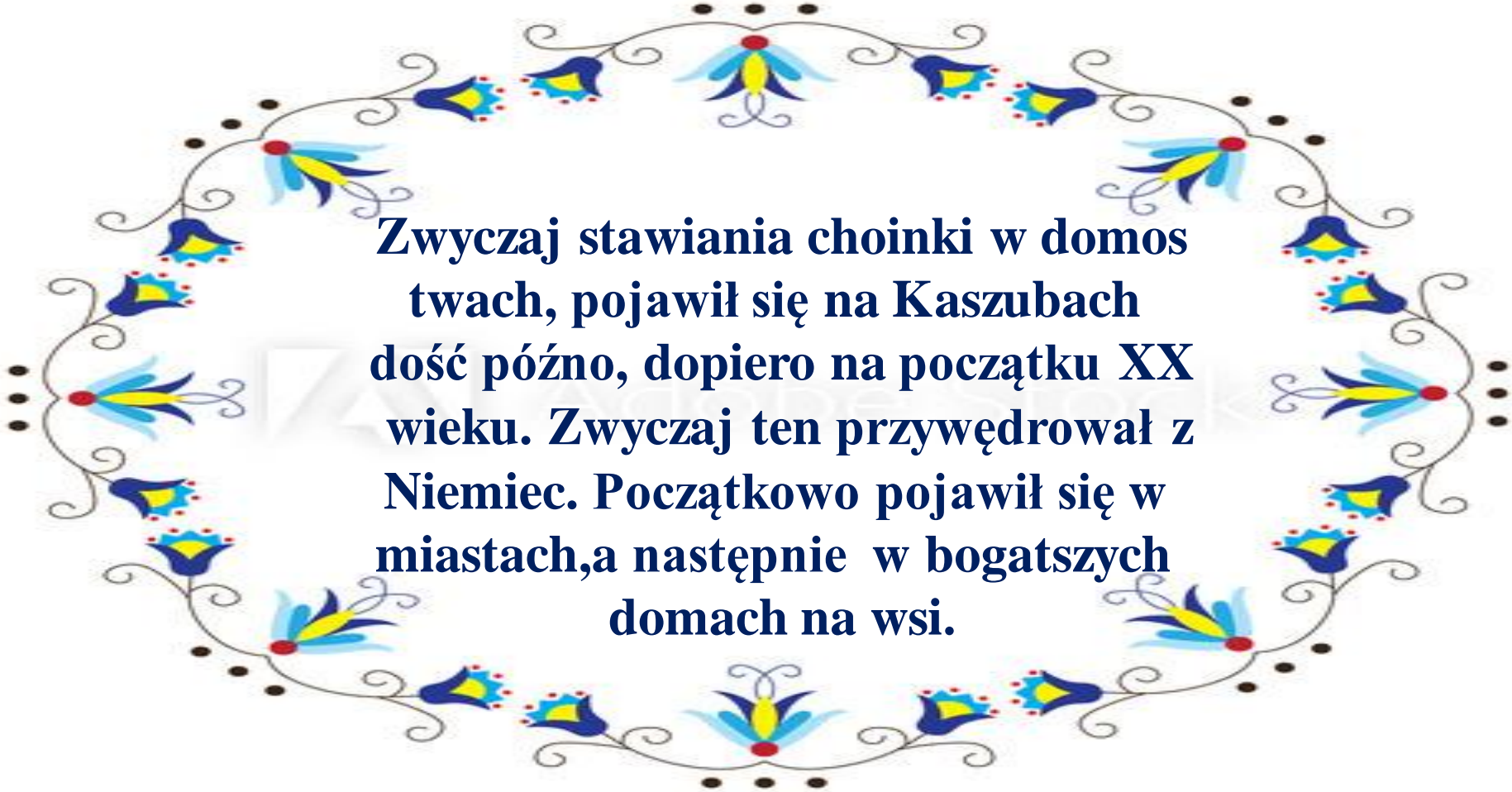

ŚLEDZIE- SLEDZE

przepisnachleb.pl

CHOINKA- DANKA

Zwyczaj stawiania choinki w domostwach, pojawił się na Kaszubach dość późno, dopiero na początku XX wieku. Zwyczaj ten przywędrował z Niemiec. Początkowo pojawił się w miastach, a następnie w bogatszych domach na wsi.

DANKA

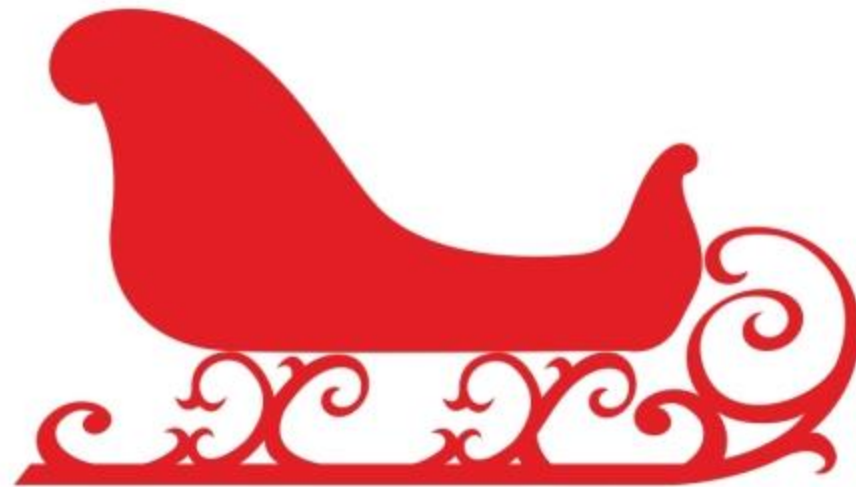
PASTERKA - PASTURKA

BOMBKA- KUGLA

SANIE- SÓNCZI

Gwiôzdkowi Nótë

To je krótczi, to je dludzi

To są Gwiôzdaś,

to są drótari,

to śniegówó je smiota

To je anioł,

to je wót,

to je ôset

To je Gwiôzdoś,

to je zwónk,

to je miechólc,

Gòdë Jagwant

to wilijnó wieczera

To je kùgla,

to je danka, to ze ziółbka je lopk sa

a to kùm

a to bómk.

To je mótë,

to je wiôldzié

To na Gòdë są darënozi.

Kolęda „Cicha noc” po kaszubsku

Cëchô noc, swiętëchnô noc,

wszëtcë spią, dwoje zdzą.

Józef z Nôświętszą Mariją zdrzą,

Jezuska oczka w kumku jak spią.

Spijże w ubëtku, spij.

Opracowała: Bożena Fuhrmann
Elżbieta Śliwińska
Małgorzata Doroszek

Źródło: Internet

